

| FRAMLEGGNOTAT TIL LEDERFORUM

Til: Lederforum

Fra: Mette Groseth Langballe

Sakstype (O/D): D

Arkivsaksnr:

Vedlegg:

Møtedato: 1. desember 2015

Sakstittel: Revisjon av fakultetets budsjettfordelingsmodell

Fakultetsstyret vedtok på møte 15. september 2015 en gjennomgang av budsjettfordelingsmodellen. Bakgrunnen for dette var spesielt et ønske om å gjøre en vurdering av hvorvidt stipendiat- og postdoktorstillingene kunne benyttes strategisk, samt at styret burde ha en strategisk pott.

I etterkant av styremøtet ble det nedsatt en liten arbeidsgruppe som skulle gjennomgå budsjettfordelingsmodellen og foreslå endringer. Gruppen har bestått av Bjørn Hol, Halvor Fahle, Reidar Rognlien og Mette Groseth Langballe.

DAGENS BUDSJETTFORDELINGSMODELL

Dagens budsjettfordelingsmodell ble benyttet første gang i forbindelse med fordelingen 2010.

Modellen består av følgende komponenter:

- Forskningsbasert utdanning
- Forskning og forskerutdanning
- Særskilte kostnader/Samfunnsoppdrag
- Infrastruktur

Komponenten forskningsbasert utdanning består av en basistildeling og særskilte kostnader. Basistildelingen er beregnede årsverk basert på pålagte undervisningsoppgaver for både grunnutdanning og forskerutdanning. Særskilte kostnader er kostnader som man ikke kan forvente dekkes gjennom beregningen av timeplanfestet undervisning.

Komponenten forsknings og forskerutdanning består av rekrutteringsstillinger, teknisk assistanse, vitenskapelig utstyr, resultatbaserte omfordelingsmidler, særskilte kostnader og strategiske satsinger.

Komponenten Særskilte kostnader/Samfunnsoppdrag består av universitetssykehustilskuddet og øremerket tildeling til Regionaletiske komiteer.

Komponenten infrastruktur består av husleie og andre felles driftsutgifter, samt fakultetsadministrasjonen og dekanatets midler til strategiske tiltak.

Komponentene i modellen er en synliggjøring av ressursgrunnlaget. Modellen representerer ingen øremerking av midlene til bestemte aktiviteter med unntak for rekrutteringsstillinger og særskilte

kostnader/satsinger. Midlene blir stilt til rådighet for instituttene og andre enheter som én samlet pott.

Modellen har nå vært brukt i syv år. Det første spørsmålet gruppen stilte seg var hvilke sider ved budsjettmodellen som ikke fungerer optimalt og hva som kunne forbedres. Erfaringene fra disse syv årene er at enkelte sider ved modellen bør revideres.

Utdanningskomponentens basistildeling

I dagens modell øker ressurstilgangen ved at volumet på undervisningen øker. Det ble derfor forutsatt, ved innføring av modellen, at alle endringer i studieprogrammene også skulle være en budsjettsak. Dagens modell har heller ikke tatt hensyn til studieprogrammenes ulike finansieringskategori, men behandlet alle etter samme priser.

Det har de siste årene vært mange revisjoner av studieprogrammene, både i grunnutdanningen og i forskerutdanningen. Erfaringer fra revisjonene er at det er et sterkt ønske om å opprettholde, eller øke, undervisningsvolumet for at ressurstilgangen ikke skal reduseres, selv om man kanskje av pedagogiske hensyn burde ha gjort det. Dette kan ikke være en ønsket tilpasning.

Slik modellen er nå er det heller ingen insentiver til å slå sammen studieprogrammer, gjøre kullene større eller andre effektiviseringstiltak.

Rekrutteringsstillinger

Alle rekrutteringsstillinger er fordelt instituttene, og de har gitte måltall for besatte årsverk som må fylles hvert år. Ingen av rekrutteringsstillingene er fullfinansiert, men har differensiert finansiering avhengig av hvor stor andel av stillingene som gir undervisning. Det er ingen refordeling av stillingene mellom instituttene, men det er åpnet for en omdisponering mellom stipendiater og postdoktorer internt i instituttene.

Med en slik fordeling av rekrutteringsstillinger er det ikke mulig å bruke disse som et strategisk virkemiddel. Fakultetsstyret har selvfølgelig mulighet til å fordele eller endre måltallet for rekrutteringsstillinger mellom instituttene, men det kan være slik at instituttene ikke ønsker å motta flere stipendiatstillinger på grunn av mangelfull finansiering. Mangelfull finansiering kan faktisk føre til motsatt effekt, ved at ressurser trekkes fra annen virksomhet til finansiering av rekrutteringsstillingen.

Særskilte tildelinger/øremerkede tildelinger

Etter syv års bruk av modellen, har det blitt svært mange særskilte eller øremerkede tildelinger. Disse finansieres særskilt, og før fordelingsmodellen benyttes på den øvrige virksomheten. Økt omfang på de særskilte/øremerkede tildelingene, betyr at mindre midler benyttes i fordelingen gjennom modellen. Dette betyr at midler trekkes ut før fordeling og fordeles tilbake med en øremerking. Et eksempel er øremerking av midler til utdanningskoordinatorer, hvor midler til tre koordinatorer er trukket ut fra instituttene, og tildelt tilbake.

I tillegg til at modellen etter hvert blir uoversiktlig og mindre transparent, kan en slik måte å finansiere øremerkede tiltak på, også ha en omfordelingseffekt som ikke er ønsket.

Infrastruktur

På samme måte som særskilte/øremerkede tiltak, blir midler til infrastruktur trukket ut før fordelingsmodellen anvendes. Det praktiseres ikke med et øvre tak på hva som kan avsettes til infrastruktur, men omfanget bestemmes hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen i fakultetsstyret. Øker avsetningene til infrastruktur, må fordelingsmodellens faktorer og priser endres for å få en fordeling som balansere med fakultetets inntekter. Dette gjør inntektene til instituttene mer usikre og uforutsigbare, og vanskeliggjør langtidsplanleggingen.

FORSLAG TIL REVIDERING AV BUDSJETTFORDELINGSMODELLEN

Det er arbeidet frem en relativt omfattende revidering av modellen, men den blir enklere – og baseres på elementer som er kjent.

Utdanningskomponenten

Det foreslås at midler i utdanningskomponenten fordeles etter studieplasser og studiepoeng, med tilhørende finansieringskategorier. For alle bachelor og masterprogrammer er det enkelt å fordele pr institutt, noe mer utfordrende er det med studieprogrammet i medisin.

For studieprogrammet i medisin foreslås det å fordele studieplasser etter hvor stor andel ukeekvivalentene i programmet utgjør pr institutt. Følgende andeler er oppgitt i Oslo 2014:

- Institutt for medisinske basalfag: 65,5 ukeekvivalenter (32 %)
- Institutt for helse og samfunn: 32,75 ukeekvivalenter (16 %)
- Institutt for klinisk medisin: 105,75 ukeekvivalenter (52 %)

Ukeekvivalentene over er justert for at 6 av de 12 ukeekvivalentene i utplasseringen i 7 modul er kreditert indremedisin og kirurgi ved Institutt for klinisk medisin. Da det er Institutt for helse og samfunn som har kostnadene ved utplasseringsordningen, legges derfor disse 6 ukene til dette instituttet.

Dette gir følgende studieplasser i studieprogrammet for medisin:

- Institutt for medisinske basalfag: 389 studieplasser
- Institutt for helse og samfunn: 195 studieplasser
- Institutt for klinisk medisin: 632 studieplasser

Studieplassene i bachelor- og masterstudiene fordeles instituttene som programmene tilhører.

Det foreslås at studiepoengproduksjonen på medisin fordeles etter samme fordelingsnøkkel som ukeekvivalentene gir, samt at studiepoengproduksjonen på bachelor- og masterstudiene fordeles instituttene hvor de er produsert.

Det foreslås at fakultetet viderefører UiO-prisene til instituttene i utgangspunktet.

Et spørsmål som raskt dukker opp ved en slik fordeling, er om kostnadene i alle ukeekvivalenter er like, eller om det er store forskjeller, slik at det ville være riktigere med differensierte priser. Vi velger å se bort fra dette budsjettmessig fordi det enkelte institutt har stor frihet til å velge undervisningsformer/pedagogiske metoder innenfor de samme gitte rammer.

Rekrutteringsstillinger

Det foreslås at alle rekrutteringsstillinger gis for 3 år og samme pris som fakultetet mottar fra UiO. Stillingene gis for 3 år (forskningstiden), skal stillingen tillegges undervisningstid, må instituttene dekke dette innenfor egen budsjettamme.

Det foreslås at et gitt antall rekrutteringsstillinger reforderes årlig av fakultetsstyret, ut fra strategiske hensyn. Måltallene for instituttene vil da variere fra år til år i større grad enn nå.

Resultatbaserte omfordelingsmidler

Det foreslås at resultatbaserte omfordelingsmidler videreføres med samme priser som UiO-prisene.

Særskilte tildelinger/øremerkinger

Det foreslås at de aller fleste øremerkede tildelinger fjernes. Det betyr ikke at aktiviteten skal avsluttes, men at instituttene får beskrevet aktiviteten i disposisjonsskrivet og at dette skal finansieres innenfor egen budsjettamme.

Særskilte tildelinger som vil bestå er øremerkinger fra UiO sentralt (inkl. BiO og NCMM), regionaletiske komiteer, forskerlinjen samt midler til vitenskapelig utstyr (klasse II og klasse III).

Infrastruktur

Det foreslås at kun husleie (intern og ekstern) legges under infrastruktur. Alle enheter ved fakultetet har enten internhusleie, ekstern husleie eller begge deler.

Ledelse og administrasjon

Ledelse, administrasjon og fakultetsledelsens eventuelle strategiske satsinger foreslås som egen komponent. Det foreslås videre at denne finansieres av en «skatt» på tildelingene til instituttene, skatten legges på et nivå slik at dagens aktiviteter dekkes. Foreløpige beregninger viser at skattenivået vil ligge på ca. 20 %. Det tenkes at denne skatteprosenten skal ligge fast for å skape stabilitet og forutsigbarhet for instituttene. Skal administrasjonen, driftsutgiftene eller strategiske aktiviteter øke, må skattegrunnlaget øke ved instituttene eller fakultetets egen inntektsskapende aktivitet, f.eks. flere eksterne prosjekter som Scientia Fellows må øke.

Fordelene ved en slik finansiering er at ledelse og administrasjon ikke kan vokse på bekostning av instituttene, og det er forutsigbart og transparent. En ulempe ved finansieringen er at det kan ha en negativ spiraleffekt i perioder med synkende produksjon ved instituttene. Vi ser imidlertid at fordelene er større enn ulempene.

OPPSUMMERING

Tankegangen fra dagens modell foreslås hovedsakelig videreført, men i en enklere og mer transparent form. Siden vi legger inn studieplasser og studiepoeng, i stedet for volumet av undervisningen, viderefører vi UiO-modellen med de insentiver som ligger der. Dette er insentiver som økt tilførsel av ressurser ved produksjon av flere studiepoeng og effektivisering av undervisning. Når det gjelder de andre komponentene, blir det mer transparent og forutsigbart. Andre fordeler er at modellen også setter grenser for hvor mye midler det kan settes av forlods til administrasjon, ledelse strategi.

FORSLAG TIL OPPFØLGING

Det er planlagt at budsjettfordelingsmodellen skal behandles i fakultetsstyret første gang 1.mars 2016. Før behandlingen i styret er det viktig at instituttene får anledning til å diskutere og gi innspill, slik at dette kommer med i saksforberedelsene til styret. Det er derfor planlagt og innkalt til et halvdagsseminar med Lederforum 26.januar med revisjon av budsjettfordelingsmodellen som tema. Instituttene vil også bli bedt om å gi skriftlige innspill til det foreliggende forslag.

Skal en ny budsjettfordelingsmodell bli benyttet allerede i 2017, må endelig vedtak om modell foreligge innen juni 2016.

Internt notat

Til: Instituttene

Fra: Dekan Frode Vartdal

Oslo, 18. desember 2015

Revisjon av fakultetets budsjettfordelingsmodell

Det vises til diskusjonen i Lederforum 1. desember 2015 samt vedlagte notat om revisjon av fakultetets budsjettfordelingsmodell. Vi vil i dette notatet gi en spesifisering av enkelte av elementene i forslaget som ble fremlagt, samt gi et regneeksempel som underlag for videre diskusjon om budsjettfordelingsmodellen.

Utdanningskomponenten

Studieplasser

Studieplassbegrepet er ikke enkelt. Ved UiO ble det innført med budsjettfordelingsmodellen i 2002. Det var da nødvendig å etablere et utgangspunkt med å gi et gitt antall studieplasser pr fakultet. Da antall studieplasser ikke har en tydelig sammenheng med opptaksrammer ble følgende fremgangsmåte benyttet:

- Det ble satt et nullpunkt i 2002, beregnet ut fra fakultetets studiepoengproduksjon i 2000 – som er utgangspunktet for MEDs antall studieplasser i finansieringsmodellen. Nye studieplasstildelinger etter det, har blitt lagt til de opprinnelige studieplasstildelingene fra 2002.
- Opptaksramme: antall studenter som tas opp til et studium for å få et gitt antall uteksaminerte kandidater i andre enden – *tatt høyde for et estimert frafall*. Opptaksrammen er derfor normalt høyere enn antall studieplasser.

Studieplasser er inndelt i finansieringskategorier.

Fakultetet hadde følgende studiepoengproduksjon i 2000:

MED	A	B	C	D	E	F	SUM
	1 216	0	0	108	22	94	1 439

Det ble gjort noen tekniske endringer i tildelingen og ved innføringen av finansieringsmodellen og fakultetet fikk tildelt følgende plasser:

MED	A	B	C	D	E	F	SUM
	1 146	0	39	144	34	7	1 370

De tekniske endringene består primært at hovedfag/master/de to siste årene i profesjonsstudiet i klinisk ernæring er flyttet fra finansieringskategori D til C, mens ernæring lavere grad er flyttet fra finansieringskategori F til E. Det ble ikke gitt studieplasser til utenlandsmedisinere. Internasjonal

helse ble ikke tildelt studieplasser, da det var forventet at dette studieprogrammet skulle være eksternt finansiert fra Norad. I tillegg er det også en generell nedskalering. Forskerlinjen er heller ikke tildelt studieplasser.

I kategori A ligger studieprogrammet i medisin, i kategori C ligger master/høyere grad i ernæring og i kategori D ligger studieprogrammene i helsefag, sykepleievitenskap og helseadministrasjon.

Samme år som bachelorprogrammet i helseledelse og helseøkonomi ble opprettet, ble sykepleievitenskap lavere grad nedlagt. Fakultetet fikk ingen ny studieplasstildeling for bachelorprogrammet, men heller ingen reduksjon ved nedleggelsen av sykepleievitenskap lavere grad. Signaler fra UiO i 2014 gikk ut på at det kunne se ut som om det var en overflytting av studieplasser fra sykepleievitenskap til helseledelse og helseøkonomi.

Nye studieplasstildelinger ble gitt ved opprettelsen av studieprogrammene i *Avansert geriatrisk sykepleie* og økt opptak i *klinisk ernæring* i 2011, med 30 studieplasser hver. I 2012 ble *European Master in Health Economics and Management* tildelt 30 studieplasser.

Medisin økte opptaket med 10 studieplasser i 2013, totalt 60 studieplasser.

Vi har da følgende studieplasstildeling i 2016:

	A	B	C	D	E	F	SUM
MED	1 187	0	69	204	87	0	1 547

Med en fordeling av studieplasser i medisin etter den nye studieplanens ukeekvivalenter får vi følgende fordeling av totale studieplasser på instituttene:

	Fin.kat A	Fin.kat B	Fin.kat C	Fin.kat D	Fin.kat E	Fin.kat F
Institutt for medisinske basalfag	380		69		87	
Institutt for helse og samfunn	190			204		
Institutt for klinisk medisin	617					

Studiepoeng

Studiepoenginntektene utgjør 40 % av studiefinansieringen. Beregningen er et glidende gjennomsnitt over tre år og gir økonomisk uttelling to år etter at de er avlagt. Selv om et studieprogram ikke er tildelt studieplasser, genererer de studiepoenginntekter. Det betyr at vi får studiepoenginntekter for studieprogrammene i internasjonal helse og helseledelse og helseøkonomi. Med fordeling av studiepoengene i medisin på tilsvarende måte som studiepllassene (etter ukeekvivalenter) får vi følgende fordeling på instituttene for 2016:

	Fin.kat A	Fin.kat B	Fin.kat C	Fin.kat D	Fin.kat E	Fin.kat F
Institutt for medisinske basalfag	350		14	98		
Institutt for helse og samfunn	175			256		96
Institutt for klinisk medisin	569					

Studieprogrammernes studieplasser og studiepoeng er ikke nødvendigvis lagt i samme finansieringskategori. Som vi ser av tabellen over er studieprogrammet i ernæring lagt i finansieringskategori D når det gjelder studiepoeng, mens det ligger i finansieringskategori D og E når det gjelder studieplasser. Lavere grad i helseledelse og helseøkonomi gir uttelling i finansieringskategori F ved studiepoenginntekter.

Totale studieinntekter for instituttene i 2016 blir som følgende:

Totale studieplass og studiepoenginntekter	
	Tildeling
Institutt for medisinske basalfag	97 735
Institutt for helse og samfunn	52 567
Institutt for klinisk medisin	138 447
Totalt	288 749

Forskningskomponenten

Øremerkede midler

Øremerkede midler holdes på et lavest mulig nivå, men krav til spesielle aktiviteter kan bli opprettholdt.

Rekrutteringsstillinger

Et gitt antall rekrutteringsstillinger blir stilt til rådighet for fakultetsstyret for strategiske tildelinger. I regneeksempelet som følger med er 50 % av stipendiatstillingene og alle postdoktorene lagt til fakultetsstyret til fordeling strategisk. Resten av stillingene er knyttet til kliniske stipendiater. Det gis full kostnadsdekning for stillingene. Instituttene har ansvar for at alle tildelte stillinger besettes og at måttallene nås.

Resultatbaserte omfordelingsmidler

Videreføres instituttene med samme priser som UiOs priser.

Ledelse og administrasjon

Ledelse og administrasjon på fakultetsnivå finansieres via en skattlegging av instituttene.

Regneeksempler

Eksempel 1

Bruk av ny modell, ingen stipendiater til refordeling:

Institutt	Utdanning	Rekrutteringss- tillinger	Forskning øremærking	Resultat	Ledelse og adm	Sum	Trukket skatt	Dagens fordeling	Avvik beløp	Avvik %
IMB	79 995	37 917	7 558	16 126		141 596	33 509	142 095	-499	0 %
Helsam	43 108	14 797	2 838	15 403		76 146	18 327	95 482	-19 336	-20 %
Klinmed	111 627	78 608	12 229	50 830		253 295	60 266	239 845	13 450	6 %
Bio	0	1 850	19 226	1 527		22 602	844	22 565	37	0 %
NCMM	0	1 850	11 716	2 093		15 659	986	16 719	-1 060	-6 %
Husleie	0		0	0	72 100	72 100	0	0	72 100	
Fak	0	0	33 520	5 955	74 392	113 867	1 489	190 552	-76 685	-40 %
Totalt	234 730	135 021	87 087	91 934	146 492	695 264	115 421	707 258	-11 994	-2 %

Eksempel 2

Bruk av ny modell, 50 % av stipendiatene og alle postdoktorene til refordeling:

Institutt	Utdanning	Rekrutteringss- tillinger	Forskning øremærking	Resultat	Ledelse og adm	Sum	Trukket skatt	Dagens fordeling	Avvik beløp	Avvik %
IMB	79 995	925	7 558	16 126		104 604	24 261	142 095	-37 491	-26 %
Helsam	43 108	1 850	2 838	15 403		63 198	15 090	95 482	-32 284	-34 %
Klinmed	111 627	36 992	12 229	50 830		211 679	49 862	239 845	-28 166	-12 %
Bio	0	1 850	19 226	1 527		22 602	844	22 565	37	0 %
NCMM	0	1 850	11 716	2 093		15 659	986	16 719	-1 060	-6 %
Husleie	0		0	0	72 100	72 100	0	0	72 100	
Fak	0	91 555	33 520	5 955	74 392	205 422	24 377	190 552	14 870	8 %
Totalt	234 730	135 021	87 087	91 934	146 492	695 264	115 421	707 258	-11 994	-2 %

Vedlagt følger regnearkene som regneeksemplene er hentet fra.

Minner om fristen for skriftlige tilbakemeldinger som er 19.januar.